

فهرست مطالب

دیاچه	۱۳
دیاچه	۱۵
پیشگفتار	۱۷
مقدمه	۱۹
فصل اول: کلیات	۲۳
مبحث اول: معنای لغوی و اصطلاحی و انواع رانت	۲۳
گفتار اول: معانی لغوی و اصطلاحی	۲۳
۱. رانت	۲۳
۲. کیفر	۲۵
۳. فساد	۲۵
۴. فساد مالی	۲۶
۵. رانت اقتصادی	۲۶
۶. دولت رانتیر	۲۷
۷. اقتصاد سیاسی	۲۷
۸. فساد قانونی	۲۸
۹. رانت جویی و رانت خواری	۲۸
۱۰. جرم اقتصادی	۲۹
گفتار دوم: انواع رانت	۳۰
۱. رانت اقتصادی	۳۰
۲. رانت سیاسی	۳۱
۳. رانت قضایی	۳۲
۴. رانت اطلاعاتی	۳۳
۵. رانت نفتی	۳۴
۶. رانت آموزشی	۳۷
۷. رانت جهش قیمتی یا تورمی	۳۷
۸. رانت انتخاباتی	۳۸
۹. رانت در موسسات به اصطلاح خیریه	۳۸
مبحث دوم: پیشینه رانت	۳۹

- گفتار اول: پیشینه محتوا موضوع بر اساس نظرات نهج البلاغه..... ۳۹
- بند اول: رانت سیاسی..... ۳۹
۱. پاسخگو بودن دولت در نهج البلاغه..... ۴۰
۲. گردش نخبگان و مشارکت سیاسی..... ۴۰
- بند دوم: رانت اقتصادی..... ۴۰
۱. توجه به درآمدهای عمومی و مالیات دولتی..... ۴۱
۲. نفی رانت خواری حاکمان و فرزندان آنها..... ۴۱
۳. تشویق فرهنگ تولید و ترویج کارمولد..... ۴۲
- گفتار دوم: پیشینه موضوع در دوران قاجار و پهلوی در ایران..... ۴۲
- بند اول: عصر قاجار..... ۴۲
- بند دوم: عصر پهلوی اول (دوران رضا شاه)..... ۴۳
- بند سوم: عصر پهلوی دوم (دوران محمدرضا شاه)..... ۴۴
- گفتار سوم: پیشینه موضوع در دوران جمهوری اسلامی ایران..... ۴۵
- بند اول: دهه‌ی اول انقلاب (سال‌های بین ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۸)..... ۴۵
- بند دوم: دهه‌ی اول انقلاب به بعد (از ۱۳۶۸ تا عصر حاضر)..... ۴۶
- مبحث سوم: ضرورت جرم انگاری رانت اقتصادی..... ۴۸
- مبحث چهارم: تأثیرات رانت به نظام اقتصادی..... ۵۰
- گفتار اول: تأثیر رانت به نظام تولید..... ۵۰
- گفتار دوم: تأثیر رانت به نظام پولی و ارزی..... ۵۱
- گفتار سوم: تأثیر رانت به نظام صادرات و واردات..... ۵۲
- گفتار چهارم: تأثیر رانت به نظام توزیع..... ۵۳
- فصل دوم: ابعاد رانت اقتصادی از منظر حقوق ماهوی..... ۵۵**
- مبحث اول: مصادیق مجرمانه منطبق با رانت اقتصادی..... ۵۵
- گفتار اول: رانت اقتصادی مستلزم مجازات حدی..... ۵۶
- بند اول: پیش خرید فراوان تولیدات کشاورزی و سایر تولیدات مورد نیاز عامه و امثال آنها..... ۵۶
۱. عنصر قانونی..... ۵۷
۲. عنصر مادی..... ۵۸
۳. عنصر روانی..... ۵۹
- بند دوم: فروش غیر مجاز تجهیزات فنی و مواد اولیه..... ۶۰
۱. عنصر قانونی..... ۶۲
۲. عنصر مادی..... ۶۳

فهرست مطالب □ ۷

۳. عنصر روانی ۶۴
- بند سوم: رشا و ارتشا عمده در امر تولید یا مجوزهای تولیدی ۶۴
۱. عنصر قانونی ۶۵
۲. عنصر مادی ۶۵
۳. عنصر روانی ۶۶
- گفتار دوم: رانت اقتصادی مستلزم مجازات تعزیری ساده ۶۸
- بند اول: قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ۶۸
۱. مفهوم سلامت و فساد اداری ۶۹
۲. مقابله با فساد بر اساس فرمان ۸ ماده‌ای رهبر معظم انقلاب ۶۹
۳. مزایای قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ۷۱
۴. مجازات و محرومیت غیر مستقیم رانت‌خواری ۷۱
- بند دوم: جرایم و مجازات‌ها مرتبط با ویژه‌خواری در قانون بازار بورس و اوراق
بهادار ۷۴
۱. سوء استفاده از اطلاعات نهانی یا افشا و انتشار آن‌ها ۷۵
۲. معامله اوراق بهادار با استفاده از اطلاعات نهانی ۷۸
۳. افشاء اسرار اشخاص توسط کارگزار، معامله‌گر، بازارگردان و مشاور
سرمایه‌گذاری بدون مجوز ۸۰
- بند سوم: تصدی بیش از یک شغل دولتی ۸۳
۱. عنصر قانونی ۸۳
۲. عنصر مادی ۸۴
۳. عنصر معنوی ۸۶
- بند چهارم: مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی ۸۶
۱. عنصر قانونی ۸۷
۲. عنصر مادی ۸۸
۳. عنصر معنوی ۸۹
- بند پنجم: تحصیل منفعت به واسطه تدلیس در معاملات دولتی یا تقلب در ساختن
آن ۹۰
۱. عنصر قانونی ۹۱
۲. عنصر مادی ۹۱
۳. عنصر معنوی ۹۲
- گفتار سوم: رانت اقتصادی مستلزم مجازات تعزیری مشدد ۹۳
- بند اول: تبانی در معاملات دولتی ۹۳
۱. عنصر قانونی ۹۴

۸ □ جنبه های کیفی رانت اقتصادی در حقوق ایران

۲. عنصر مادی ۹۵
۳. عنصر معنوی ۹۶
- بند دوم: اخذ پورسانت در معاملات خارجی ۹۷
۱. عنصر قانونی ۹۸
۲. عنصر مادی ۹۹
۳. عنصر معنوی ۱۰۰
- بند سوم: تزییع وجوه و اموال دولتی در اثر اهمال و تفریط ۱۰۱
۱. عنصر قانونی ۱۰۲
۲. عنصر مادی ۱۰۲
۳. عنصر معنوی ۱۰۳
- بند چهارم: اعمال نفوذ بر خلاف حق ۱۰۴
۱. عنصر قانونی ۱۰۵
۲. عنصر مادی (اعمال نفوذ در ازای منفعت (ماده ا.ق.ا.ن.ب.ج) و در شرایط خاص (ماده ۲ قانون مذکور) ۱۰۶
۳. عنصر معنوی ۱۰۸
- بند پنجم: رسیدگی به دارایی، مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران ۱۰۸
- بند ششم: تحصیل مال از طریق نامشروع ۱۱۱
- ۱- عنصر قانونی ۱۱۴
- ۲- عنصر مادی ۱۱۴
۳. عنصر روانی ۱۱۶
- مبحث دوم: مسئولیت کیفی دخالت کنندگان در رانت اقتصادی ۱۱۷
- گفتار نخست: رانت اقتصادی سازمان یافته ۱۱۷
- گفتار دوم: مشارکت در رانت اقتصادی ۱۱۸
- بند اول: مشارکت در جرایم حد ۱۱۹
- بند دوم: مشارکت در جرایم تعزیری ۱۲۰
- گفتار سوم: معاونت در رانت اقتصادی ۱۲۰
- بند اول: نظام یگانگی معاونت در جرم ۱۲۰
- بند دوم: نظام چندگانگی معاونت در جرم ۱۲۱
- مبحث سوم: قواعد عام ناظر بر جرایم منطبق با رانت اقتصادی ۱۲۲
- گفتار اول: کیفیات مخففه ۱۲۲
- بند اول: اعمال تخفیف در جرایم حدی ۱۲۳
- بند دوم: اعمال تخفیف در جرایم تعزیری ۱۲۴

گفتار دوم: کیفیات مشدد.....	۱۲۵
گفتار سوم: تعلیق و تعویق و آزادی مشروط.....	۱۲۷
بند اول: تعویق صدور حکم.....	۱۲۷
بند دوم: تعلیق اجرای مجازات.....	۱۲۸
بند سوم: آزادی مشروط.....	۱۲۸
فصل سوم: ابعاد رانت اقتصادی از منظر حقوق شکلی.....	۱۳۱
مبحث اول: شیوه تعقیب و تحقیق در جرم رانتخواری.....	۱۳۱
گفتار اول: شیوه تعقیب.....	۱۳۱
بند اول: شکایت شاکی.....	۱۳۲
۱. سازمان بورس و اوراق بهادار.....	۱۳۳
۲. شورای رقابت مذکور در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ ق.ا.....	۱۳۳
بند دوم: اقرار متهم.....	۱۳۴
بند سوم: گزارش ضابطان.....	۱۳۵
۱. کارکنان ویژه سازمان بورس و اوراق بهادار.....	۱۳۵
۲. وزارت اطلاعات.....	۱۳۶
۳. پلیس اقتصادی.....	۱۳۶
۴. ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی.....	۱۳۷
بند چهارم: اعلام جرم توسط افراد عادی.....	۱۳۷
گفتار دوم: شیوه‌های خاص تحقیقاتی در خصوص جمع آوری ادله و مستندات جرم.....	۱۳۸
بند اول: استفاده از سیستم‌های الکترونیکی و اطلاعات هوشمند.....	۱۳۹
بند دوم: استفاده از مخبران بزهکار.....	۱۴۰
بند سوم: دام گستری.....	۱۴۰
بند چهارم: شهود.....	۱۴۱
مبحث دوم: شیوه حفظ و توقیف اموال بدست آمده از جرم.....	۱۴۲
گفتار اول: توقیف اموال حاصل از جرم.....	۱۴۲
بند اول: توقیف موقت (ضبط).....	۱۴۲
بند دوم: توقیف دائم (مصادره).....	۱۴۳
گفتار دوم: شیوه حفظ و نگهداری اموال حاصل از جرم.....	۱۴۳
مبحث سوم: قرار تضمین حضور متهمان.....	۱۴۴
گفتار اول: قرارهای تامین بالنسبه سبک.....	۱۴۵
گفتار دوم: قرارهای تامین بالنسبه سنگین.....	۱۴۵
بند اول: اصدار قرار کفالت و وثیقه.....	۱۴۶

۱۰ □ جنبه های کیفری رانت اقتصادی در حقوق ایران

۱۴۶	بند دوم: قرار بازداشت موقت.....
۱۴۷	مبحث چهارم: دادرسی ویژه اشخاص خاص.....
۱۴۷	گفتار اول: نظامیان.....
۱۴۸	گفتار دوم: روحانیون.....
۱۴۹	گفتار سوم: اطفال و نوجوانان.....
۱۵۰	مبحث پنجم: ایجاد محدودیت های دفاعی برای متهمان.....
۱۵۱	گفتار اول: محدودیت دسترسی به وکیل.....
۱۵۲	گفتار دوم: تقدم اماره مجرمیت بر اصل برائت.....
۱۵۳	گفتار سوم: سایر محدودیت های دفاعی.....
۱۵۳	بند اول: تسریع دادرسی.....
۱۵۴	بند دوم: محدودیت گسترده در پذیرش مرور زمان.....
۱۵۵	نتیجه گیری و پیشنهادات.....
۱۵۵	نتیجه گیری.....
۱۵۷	پیشنهادات.....
۱۶۰	سخن پایانی.....
۱۶۱	فهرست منابع و مأخذ.....
۱۷۱	ضمائم.....
۱۷۱	متن پیش نویس قانون ممنوع الخروجی مسئولان.....
۱۷۲	متن پیش نویس لایحه رانتخواری.....
۱۷۳	متن کامل پیش نویس قانون «مبارزه با جرائم اقتصادی».....
۱۸۶	متن کامل طرح «مدیریت تعارض منافع».....